Bogár László: Fekete dobozok sötétjében

2015 március 31. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Az emberi gondolkodás szemantikai tereiben lépten-nyomon metaforákba ütközünk. Ezeknek a nyelvi konstrukcióknak az a feladatuk, hogy segítsenek elképzelni azt is, ami elképzelhetetlen.

Jellemz? módon ha ezek a metaforák valami titokzatos, homályba burkolódzó, láthatatlan, rejt?zköd? dologra vagy kibogozhatatlan, feltárhatatlan rejtélyre utalnak, akkor gyakran szerepel a sötét vagy éppen fekete jelz?. Például fekete lyuk, sötét anyag, sötét energia, sötét ló vagy éppen a fekete doboz. A fekete doboz ráadásul kétféle dolgot is jelöl, és ebben az írásban éppen e két fajta jelentéstartalom meglehet?sen baljóslatú összefüggéseir?l szeretnék néhány gondolatot összefoglalni.

Az általános rendszerelmélet fekete doboznak nevezi azokat a többszörösen összetett komplex rendszereket, amelyekr?l viszonylag egzakt módon összegezhet?, hogy milyen bemenetek („inputok”) befolyásolják, és hogy a rendszer teljesítményeként milyen kimenetek („outputok”) érzékelhet?k, de hogy magában a komplex rendszerben mi játszódik le, azt legfeljebb hipotetikusan ragadhatjuk meg. Ezt fejezi ki az a paradoxon, hogy e rendszerek is determinisztikusak, de indeterminisztikusan azok.

Az elmúlt évszázad során egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a minket körülvev?, és bennünk él? világ szinte csak ilyen, igen magas komplexitású rendszerekb?l áll, csak legfeljebb eddig nem tudtuk róluk, hogy azok. A Föld légköre, a világóceánok, a bioszféra jellegzetesen ilyen rendszerek, de valójában ilyen maga az emberi tudat, a bennünk lejátszódó lelki, erkölcsi, szellemi folyamatok a szó szoros értelmében „felfoghatatlanul” bonyolult világa. És egyre inkább ilyenek azok a természeti evolúciót utánzó „techno-evolúciós” gépi rendszerek, amelyek ma már életünk meghatározó tényez?it jelentik.

Van a fekete doboznak azonban egy egészen más jelentése is, ami éppen ezekhez a technológiai rendszerekhez kapcsolódik. A fekete doboz az els?sorban repül?gépeken használatos adatrögzít? berendezés köztudatban elterjedt megnevezése, segítségével katasztrófa esetén a rögzített adatok alapján pontosan vizsgálhatók a baleset körülményei és lehetséges okai.

Adva van tehát két rendkívül bonyolult komplex rendszer, egy hatalmas és hihetetlenül bonyolult repül?gép, illetve a több ezer ilyen gép egyidej? közlekedését koordináló gigantikus rendszer, másfel?l pedig a mindezt összehangolni igyekv? ember, illetve emberek ezrei, akik pilótaként vagy repülésirányítóként mindebben részt vesznek. Az emberi techno-evolúció olyan planetáris szint? titáni er?ket szabadított fel és tart mozgásban életünk minden percében ma már, amelyeket néhány évszázada, de akár még néhány évtizede sem tudtunk elképzelni. Az ember lelki, erkölcsi, szellemi folyamatainak „fekete dobozként” m?köd? rendszere azonban tektonikai mélységeiben semmit sem változott az elmúlt évezredek során. S?t, minél több eszel?s erej?, brutális kényszer? átalakuláson mentek át gondolkodásának, döntéseinek, viselkedésének felszíni rétegei, annál nagyobb, javarészt észlelhetetlen, vagyis a hétköznapi tudat racionális ok-okozati elveinek, az ezek gépies mechanizmusának logikájával gondolkodó tudomány számára „láthatatlan” feszültség ébredt nap mint nap e két „világ” között.

Egy repül?gép tehát, mint neve is mutatja, gép, de egy ember – a tetszet?s analógiák ellenére – soha nem volt és nem lesz gép. A mai értelemben vett ember tudati, lelki világának tízezer évek alatt formálódó komplex rendszere tökéletesen felkészületlen arra az iszonyatos nyomásra, amit a gigantikus gépi rendszerek, az óriás városok „embers?r?s gigászi vadonjai” fejtenek ki rá nap mint nap. Ezekkel a mindennek nyomán lelkünkben felébred? feszültségek keltette örvénylésekkel azonban a lélek többnyire teljesen kiszolgáltatottan magára marad. A francia azt mondja, „action gratuite”, amikor azt akarja kifejezni, hogy a lélek nem bírja tovább ezt az iszonyú feszültséget, és a szó szoros értelmében felrobban. Az ezt a techno-evolúciós „Leviathánt” is létrehozó „láthatatlan f?konstrukt?r” persze „kitalálta” a modern pszichológiát és pszichiátriát, hogy ezek tudományoskodó hókuszpókuszaival fenntarthassa azt a hamis látszatot, hogy képes „meggyógyítani” mindazt, amit annak el?tte éppen maga hozott létre.

Van tehát egy önfelél?, létpusztító, „megbetegít?” rendszere, és van egy mindezt látszólag „meggyógyítani” képes, ám gyógyítás helyett a lényeget inkább elfedni igyekv?, magát a „lét-betegséget” folyamatosan elmélyít? globális „betegségipari m?vekként” leírható rendszere. Helyzetünk így aztán tökéletes „csiki-csuki”. A múlt héten történt iszonyú légi katasztrófa azonban elemi er?vel mutatta meg, hogy milyen felfoghatatlan sötét fenyegetés árnyékában hazudunk biztonságot magunknak.

A techno-evolúció hamis kényelme és biztonsága azonban, mint kiderülni látszik, igen sokba kerül. Egészen bizonyosan sokkal többe, mint amennyit ad. Hogy a magát „Homo sapiensnek”, tehát értelmes embernek nevez? lény ezzel az „értelmével” mikor fogja fel végre, hogy milyen végzetes csapdába hajszolja magát, és mekkora árat fizet mindezért, azt ma még nem tudhatjuk, de hogy e szörny? tragédiák s?r?södése mind nyilvánvalóbbá teszi, hogy az id?k jelei elérkez?ben vannak, az egészen bizonyos.

Bogár László –magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD
A trianoni gyalázatról tabumentesen
„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló